

Upplýsingakerfi fyrir sæfarendur hlutskarpast í samkeppni um Hagnýtingarverðlaun Háskóla Íslands

Upplýsingakerfi sem auðvelda á siglingar og fiskveiðar við Íslandsstrendur bar sigur úr býtum í samkeppni um Hagnýtingarverðlaun Háskóla Íslands árið 2014. Verðlaunin voru afhent í Hátíðasal skólans fyrr í dag. Tvö önnur verkefni, sem snúa að táknmálskennslu á vefnum annars vegar og notkun á útrunnum blóðflögum til stofnfrumuræktunar hins vegar, fengu einnig verðlaun.

Þetta var í sextánda sinn sem Hagnýtingarverðlaun Háskóla Íslands voru afhent en markmiðið með veitingu þeirra er að laða fram hagnýt verkefni sem starfsmenn og nemendur vinna að og stuðla að nýsköpun innan skólans.

Þrettán tillögur bárust í keppnina og voru veitt verðlaun fyrir þrjú efstu sætin. Val á verðlaunaverkefnum var í höndum sérstakrar dómnefndar en hún horfði m.a. til þess hversu fljótt væri hægt að hagnýta tillöguna, hvort hún styddi við stefnu og starfsemi háskólans, hversu frumleg hún væri og hvaða ávinning hún hefði fyrir samfélagið.

Verkefnið „Marsýn – SeaState upplýsingakerfi fyrir sæfarendur“ hlaut fyrstu verðlaun sem nema einni milljón króna. Að verkefninu standa Guðrún Marteinsdóttir, prófessor í fiskifræði og fiskavistfræði við Líf- og umhverfisvísindadeild Háskóla Íslands, og Kai Logemann, sérfræðingur við Líf- og umhverfisvísindastofnun skólans.

Verkefnið byggist á tæplega tíu ára vinnu þeirra og felst í hönnun þrívíddarstraumalíkans sem lýsir hafinu í kringum Ísland í hárri upplausn. Um er að ræða fullmótað upplýsingakerfi fyrir sæfarendur sem spáir fyrir um ástand sjávar, svo sem ölduhæð, hitastig, seltu og strauma. Þetta er fyrsta upplýsingakerfi sinnar tegundar og með því geta sæfarendur skipulagt siglingar, og mögulega fiskveiðar í framtíðinni, með mun öruggari hætti en hingað til hefur verið hægt. Ekki er síður mikilvægt að nota má upplýsingakerfið til að spá fyrir um útbreiðslu spilliefna í hafinu. Þegar hefur verið stofnað sprotafyrirtæki sem byggist á verkefninu og er þróun upplýsingakerfisins langt á veg komin.

Önnur verðlaun, sem nema 500 þúsund krónum, komu í hlut verkefnisins „Táknmálaskennsla á vefnum“. Að baki verkefninu standa þau Rannveig Sverrisdóttir, lektor í táknmálfræðum, Jóhannes Gísli Jónsson, lektor í málfræði, bæði við Íslensku- og menningardeild, Elísa G. Brynjólfssdóttir málfræðingur, Árný Guðmundsdóttir, táknmálstúlkur og ritstjóri vefsins SignWiki, Davíð Bjarnason, doktor í mannfræði og verkefnisstjóri hjá Þróunarsamvinnustofnun Íslands, Elsa G. Björnsdóttir þýðandi, Kristín Lena Þorvaldsdóttir málfræðingur, Tómas Ásgeir Evertsson tæknimaður og Valgerður Stefánsdóttir, forstöðumaður Samskiptamiðstöðvar heyrnarlausra og heyrnarkertra.

Verkefnið felst í því að skrifa fræðilegar greinar um málfræði íslenska táknmálsins og tengja þær SignWiki sem er þekkingarbrunnur um táknmál og rafræn táknmálsorðabók. Myndbandsdæmi, sem var þegar að finna á SignWiki, eru notuð til skýringar en að auki er bætt við eftir þörfum. Lesandi fræðigreinnanna getur því séð upptökur með öllum dæmum sem vísað er í og þannig séð hvernig tákn eða setningar eru myndaðar í íslensku táknmáli á mun skýrari hátt en hægt væri að koma á framfæri með ritmáli eða myndum. Verkefnið gerir fræðigreinar um íslenskt táknmál aðgengilegri öllum þeim sem þurfa eða vilja fræðast um táknmál. Greinarnar eru að auki þýddar á íslenskt táknmál, sem veitir málnotendunum sjálfum í fyrsta sinn aðgang að fræðilegri umfjöllun um sitt eigið móðurmál á móðurmáli sínu, táknmálinu sjálfu. Slíkt er fátítt í heiminum því oftast er umfjöllun um táknmál á ritmáli.

Þriðju verðlaun, sem nema 250 þúsund krónum, hlaut verkefnið „Þróun og notkun á blóðflögulýsötum og frostþurrkuðum blóðflögulýsötum úr útrunnum örveruóvirkjuðum blóðflögum til ræktunar á miðlagsstofnfrumum“. Að verkefninu standa Sandra Mjöll Jónsdóttir-Buch, aðjunkt við Læknadeild Háskóla Íslands og doktorsnemi í líf- og læknávisindum, Ólafur Eysteinn Sigurjónsson, klínískur lektor við Læknadeild Háskóla Íslands og dósent við Háskólann í Reykjavík, Ramona Lieder nýdoktor, Hildur Sigurgrímsdóttir, lífeindafræðingur og doktorsnemi í líf- og læknávisindum, Kristbjörg Gunnarsdóttir lífeindafræðingur og Kristján Torfi Örnólfsson læknanemi.

Verkefnið snýst um að bæta þær aðferðir sem notaðar eru til að rækta beinmyndandi stofnfrumur á rannsóknastofum í dag. Hingað til hefur gengið illa að leysa af hólmi dýraafurðir við stofnfrumuræktun en rannsóknarhópurinn hefur nú fundið leið til að nýta útrunnar blóðflögur, sem annars væri fargað, til að framleiða bætiefni fyrir frumurnar. Verkefnið er langt á veg komið og nú þegar er unnt að nýta afurðir þess við ræktun stofnfrumna. Þá er hafinn undirbúningur að stofnun sprotafyrirtækis.

Hagnýtingarverðlaun Háskóla Íslands eru samstarfsverkefni Háskóla Íslands, Tæknigarðs, Árnason|Faktor og Einkaleyfastofunnar sem leggja til verðlaunafé auk þátttöku í dómnefnd.